

INDUSTRIJA

- Dejavnost, ki strojno predeluje surovine in polizdelke v nove proizvode
 - Je najpomembnejša sekundarna dejavnost
 - Sodi med »mlajše« dejavnosti (stara je nekaj več kot 200 let)
 - Razvila se je iz OBRTI
-
- **INDUSTRIJSKA REVOLUCIJA** - konec 18. Stoletja v Angliji

- nove iznajdbe, uvajanje novih tehnologij
- uvedli so množično proizvodnjo (množično so začeli uporabljati stroje, ki so nadomestili ljudi pri težjih opravilih)

Industrija je v mnogih državah postala gonilo gospodarskega razvoja in najpomembnejša dejavnost, ki ustvarja največ bruto domačega proizvoda in zaposluje največji delež prebivalstva - tako te države označujemo kot **industrijske države**, seveda pa je del te države tudi družba, torej **industrijska družba**.

Zaradi boljše organizacije dela, večje avtomatizacije in robotizacije, negativnih učinkov industrije na okolje se je začel pomen industrije zmanjševati. Delež zaposlenih je začel močno upadati, kar pa ni zmanjšalo proizvodnje, saj je bilo veliko novih tehnoloških postopkov.

Nekatere države so začele opuščati »stare« industrijske dejavnosti, zaradi potrebe po večji delovni sili in onesnaževanju okolja, ter se začele ukvarjati z »novimi« dejavnostmi, ki zaposlujejo manj ljudi, hkrati pa prinašajo več dobička. V teh državah je sedaj večina ljudi zaposlenih v terciarnih in kvartarnih dejavnostih, zato te države imenujemo **poindustrijske države**.

DELITEV INDUSTRIJE

LAHKA INDUSTRIJA	TEŽKA INDUSTRIJA
<ul style="list-style-type: none">• sprotna potrošnja• tekstilna, živilska, lahka kemična, obutvena industrija• najbolj razširjena tekstilna	<ul style="list-style-type: none">• predeluje surovine, izdeluje polizdelke in prometna sredstva• potrebuje veliko surovin, energija in vlaganje kapitala• strojna, metalurška, težka kemična• v svetu ni zelo razširjena

Zaradi naglega razvoja industrije dandanes govorimo o starih in novih industrijskih panogah.

- STARE PANOGE: tiste, ki so v zelo razvitih državah že propadle in se preselile v manj razvite države, to pa so: železarstvo, ladjedelništvo, tekstilna industrija, ipd.
- NOVE PANOGE: ne temeljijo na domačih surovinah, temveč na kvalificirani delovni sili (letalska, avtomobilska, elektrotehnična industrija ter industrija za široko potrošnjo)
- Najnovejša panoga pa je INDUSTRIJA VISOKE TEHNOLOGIJE -> ta potrebuje veliko začetnega kapitala in znanja. Takšna industrija ne onesnažuje okolja, saj proizvaja računalnike, elektronske naprave, medicinsko opremo, in večino izdelkov visoke kakovosti. Pogosto je v bližini univerzitetnih središč, saj je odvisna od raziskovalnih izsledkov. Veliko te industrije se je iz Evrope in ZDA preselilo v azijske države (Tajvan, Malezija).

VLOGA POSAMEZNIH RAZMESTITVENIH DEJAVNIKOV SE JE ZELO SPREMENILA

Nove tovarne ne postavljajo kjerkoli, temveč na podlagi razmestitvenih dejavnikov industrije. Vloga teh dejavnikov se je dandanes zelo spremenila.

1. SUROVINE: v preteklosti so bile zelo pomembne, saj so v njihovi bližini nastajale velike industrije, predvsem zaradi transporta, ker so bili stroški prevoza veliki.
2. ENERGETSKI VIRI: nekoč so industrije nastajale ob rekah in nahajališčih premoga - zaradi plinovodov in naftovodov to več ni tako pomembno
3. TRANSPORT oz. PROMET: z razvojem prometnih sredstev in omrežij (železniških, cestnih) se je njegova vloga zmanjšala → pomemben le pri prevozu velikih količin surovin in polizdelkov. Včasih je bila industrija predvsem v bližini železnic, rečnih kanalov, danes pa je vsaka vas dosegljiva tudi s tovornjaki.
4. DELOVNA SILA: stroški delovne sile določajo višino dobička, zato se industrija seli v kraje s cenejšo delovno silo (Kitajska-tekstilna, saj se lahko hitro priuči)
5. TRŽIŠČE: če je v bližini industrijskih obratov, se znižajo stroški prevoza, največja tržišča so velika mesta, zato so tam številne industrijske panoge, ki rabijo hiter razvoz (pekarnе, mlekarne, tiskarne časopisov). Tržišče mora biti tudi dovolj veliko.
6. FINANČNI KAPITAL: nekoč so kupovali le zemljišča, kjer so zgradili obrate, dandanes pa najamejo že urejene prostore, tako da lahko tisti kapital usmerijo drugam.
7. POLITIKA VLADE: nekatere države so na široko odprla vrata tujemu kapitalu, druge ne. Vlada z različnimi ukrepi (davčnimi olajšavami, kreditnimi ugodnostmi) ponekod pospešuje, drugod pa zavirajo razvoj industrije.
8. OKOLJE: razvite države so »umazano« industrijo že preselile v manj razvite dele sveta, ker so tam standardi varovanja okolja nižji, zato niso potrebne investicije v čistilne naprave. Ker si v razvitih državah želijo živeti v prijetnem okolju, se tja selijo predvsem tiste panoge, ki ne onesnažujejo okolja.

INDUSTRIJSKE POKRAJINE IN NJIHOVA PREOBRAZBA

- Vsestransko preobrazbo pokrajin je povzročila nakopičitev industrije, poleg industrijskih obratov sta se nakopičili prometna in energetska infrastruktura (daljnovodi, plinovodi). Vsi ti dejavniki so povzročili velike zunanje spremembe v pokrajini, zato te pokrajine imenujemo INDUSTRIJSKE POKRAJINE.
- Videz industrijskih pokrajin so dajale tovarniške hale, kadeči se dimniki, skladišča; najslabše je bilo tam, kjer so uporabljali za energijo premog z veliko vsebnostjo žvepla (v nekdanji vzhodni Nemčiji).
- Ko so postajali okoljski problemi preveč pereči, so začeli s preobrazbo industrijskih pokrajin → opuščali so stare in uvajali nove industrijske panoge.
- Dandanes že težko najdemo kadeče se dimnike in uničeno okolje → na ta način so že uspešno preobrazili stare industrijske pokrajine
- Nova industrija se danes razmešča zunaj starih industrijskih pokrajin.
- V manj razvitih državah je ostalo veliko več industrije, ki obremenjuje okolje, poleg tega so razvite države vanje preselile velik del »umazane« industrije.